

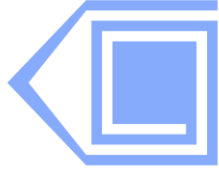
بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انجمن جامعه‌شناسی ایران

دانشگاه بیرجند

انجمن ایرانی
مطالعات فرهنگی و ارتباطات

سخنرانی علمی

به مناسب هفته پژوهش و فناوری سال ۱۴۰۰

نتنوگرافی؛

تحلیل اجتماعی رفتار کاربران در فضای مجازی

سخنران: دکتر حمید مسعودی

«عضو هیأت علمی گروه جامعه‌شناسی دانشگاه بیرجند»

HMDMASOUDI

○ درباره سخنران ○

دکتری جامعه‌شناسی اقتصادی؛
پژوهشگر اجتماعی؛
استادیار جامعه‌شناسی دانشگاه بیرجند.

 cv.Birjand.ac.ir/hmdmasoudi

 pue

 massoudihamid

 hmdmasoudi

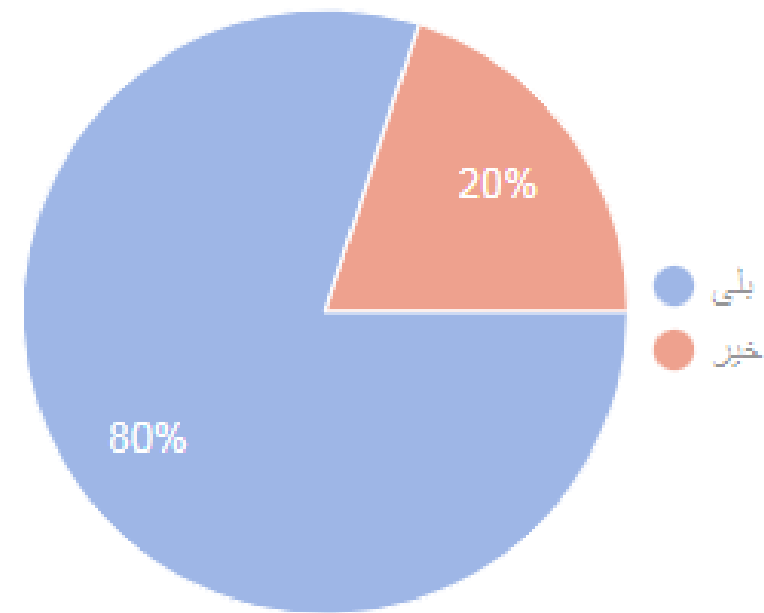
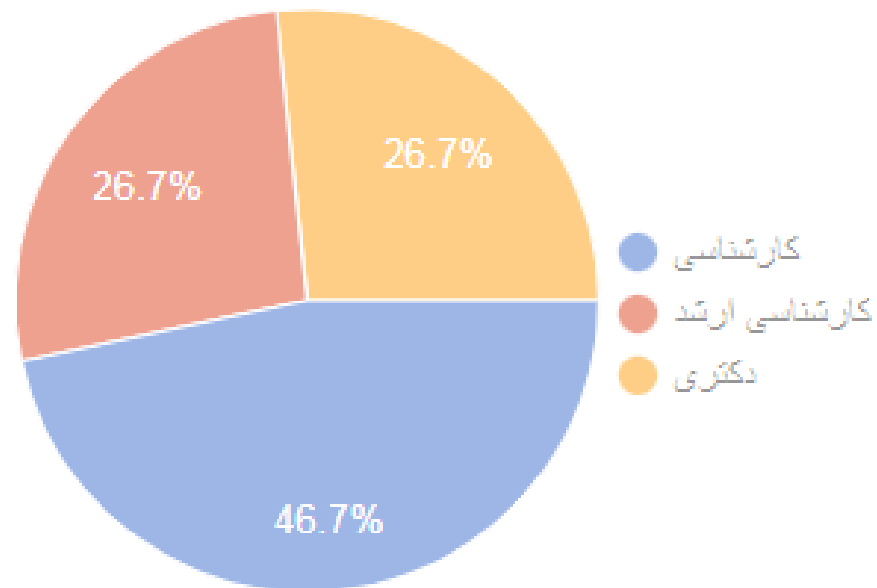
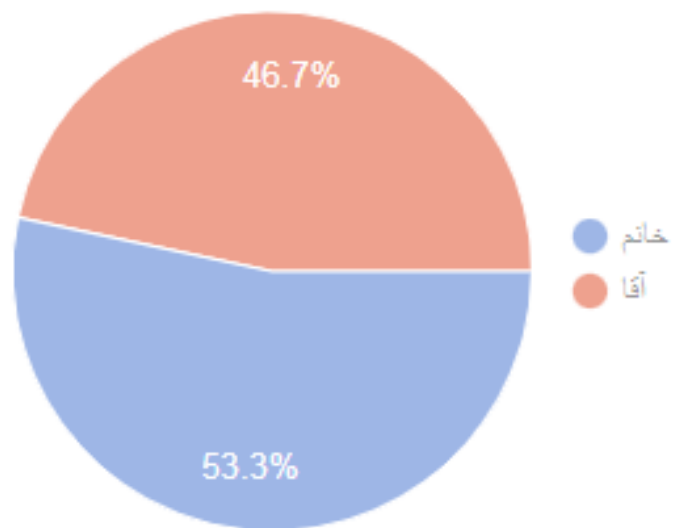
 hmdmasoudi

 hmdmasoudi

در این کارگاه چه خواهیم گفت؟

- مروری بر ویژگی‌های شرکت‌کنندگان
- مبانی روش نتنوگرافی
- چستی روش نتنوگرافی
- روش انجام نتنوگرافی
- اعتبار و پایایی نتنوگرافی
- تکنیک‌های گردآوری داده در نتنوگرافی
- تجزیه و تحلیل در نتنوگرافی
- نمونه‌هایی از نتونگرافی‌های انجام‌شده
- پیشنهادهایی برای پژوهش‌های آتی

شرکت کنندگان

به نظر شما برای موضوعات زیر چه روشی بهتر است؟

انگیزه‌ها و علل گرایش مردم به خرید گوشی‌های اپل

سنخ‌شناسی انگیزه‌های خرید خانه در ترکیه توسط شهروندان ایرانی

فرایند انتشار شایعات پیرامون روش‌های درمانی بیماری کرونا

سنخ‌شناسی دیدگاه گردشگران خارجی درباره سفر به ایران

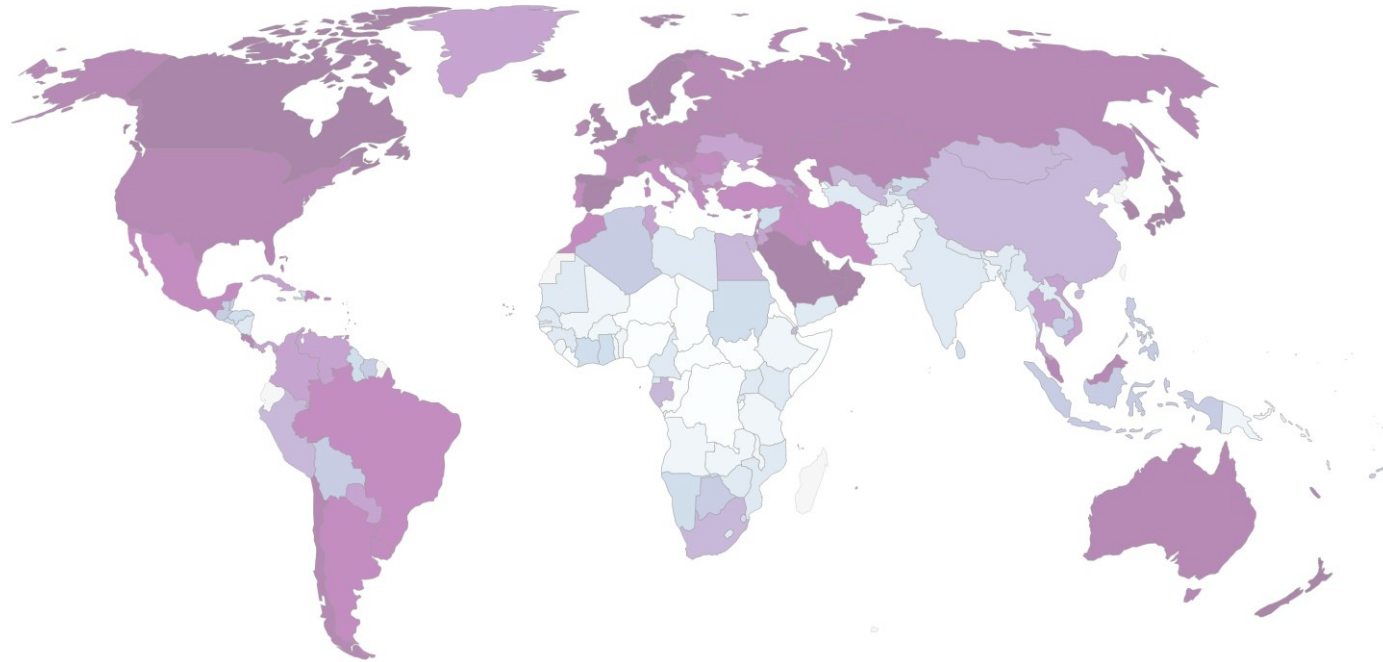
سنخ‌شناسی انگیزه مصرف کالاها و تجهیزات جنسی توسط ایرانیان

تحلیلی بر انواع ناسزای ایرانیان به بازیگران و فوتبالیست‌ها

Share of the population using the Internet

All individuals who have used the Internet in the last 3 months are counted as Internet users. The Internet can be used via a computer, mobile phone, personal digital assistant, gaming device, digital TV etc.

Our World
in Data

استفاده از اینترنت

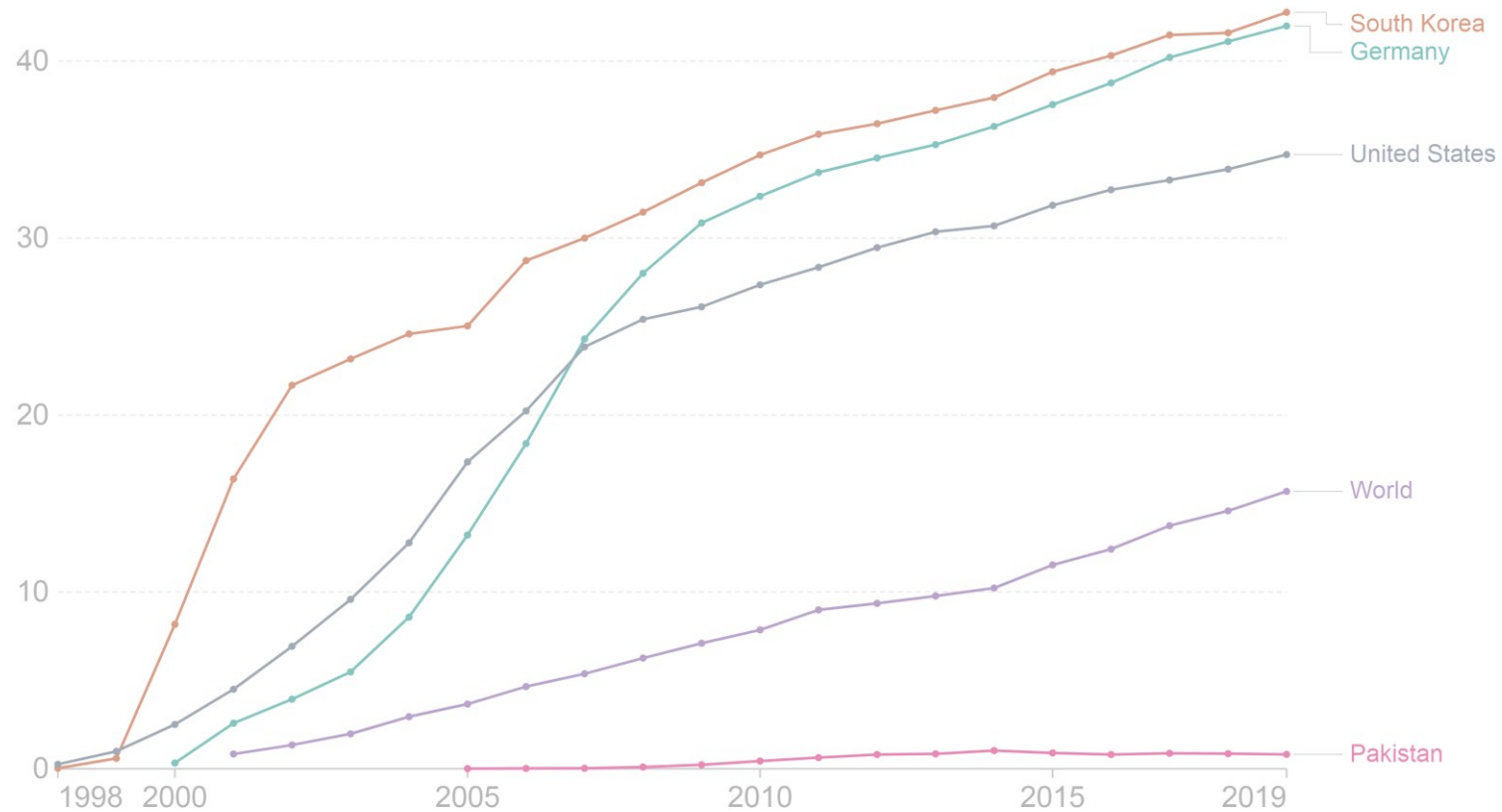
Source: International Telecommunication Union (via World Bank)

OurWorldInData.org/technology-adoption/ • CC BY

Broadband subscriptions per 100 people, 1998 to 2019

Broadband subscriptions refer to fixed subscriptions to high-speed access to the public Internet (a TCP/IP connection), at downstream speeds equal to, or greater than, 256 kbit/s.

Our World
in Data

Source: International Telecommunication Union (via World Bank)
Note: For more details on the definition see the sources tab.

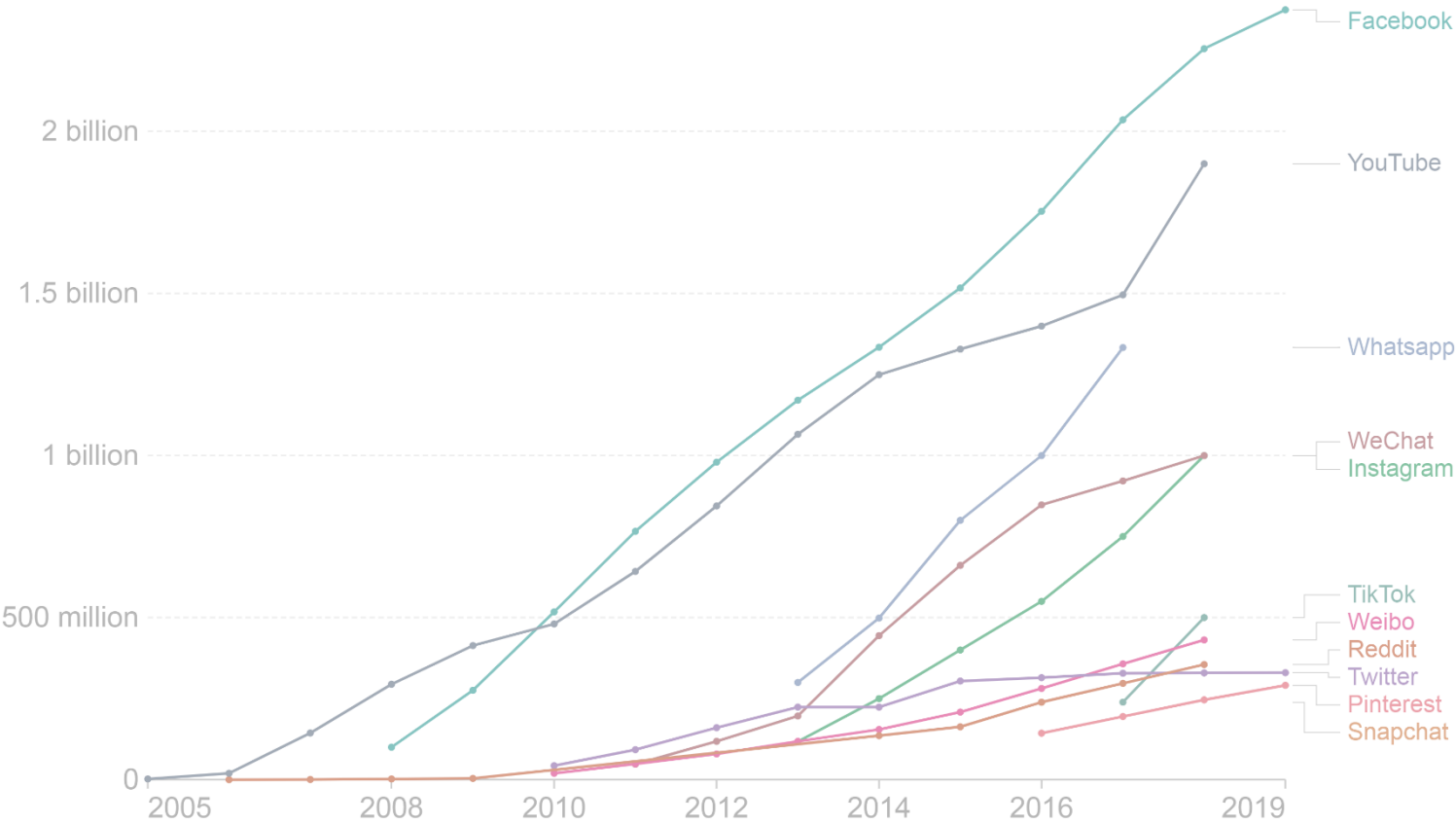
OurWorldInData.org/internet/ • CC BY

پهنای باند به ازای هر ۱۰۰ نفر

Number of people using social media platforms, 2005 to 2019

Estimates correspond to monthly active users (MAUs). Facebook, for example, measures MAUs as users that have logged in during the past 30 days. See source for more details.

Our World in Data

Source: Statista and TNW (2019)

CC BY

جوامع آنلاین

واحدهای اجتماعی متشکل از شبکه اینترنتی به عنوان زیرساخت و مجموعه‌ای از کاربران با موضوعات مشترک با حس انسانیت مبتنی بر روابط شخصی در فضای مجازی است.
(رین گولد، ۱۹۹۳)

نتنوگرافی می‌تواند به احتمال زیاد کیفی، مشابه مردم‌نگاری و از جنس پژوهش‌های عمیق باشد.

(ساندرز و همکاران، ۲۰۱۶: ۱۲۴)

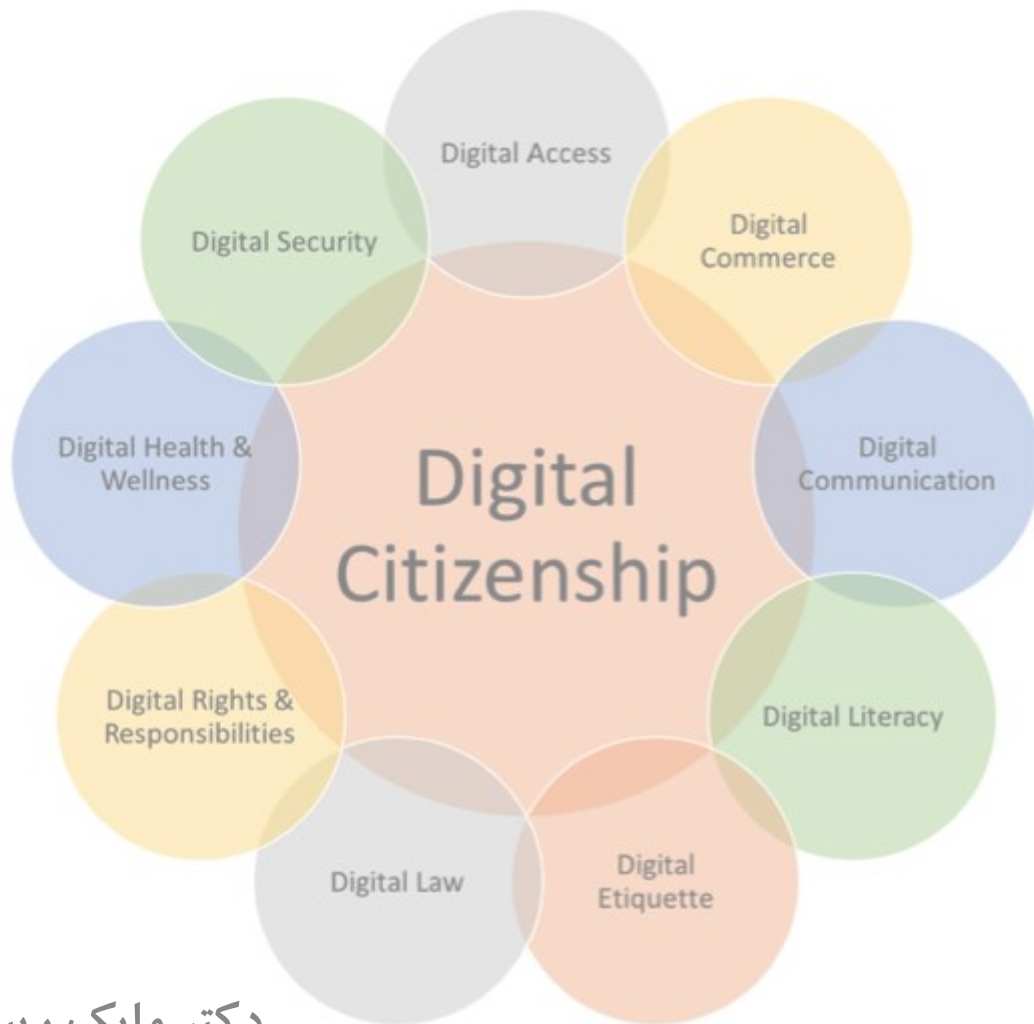
با ظهور اینترنت و شبکه‌های اجتماعی
«شهروند، کارمند و انسان»

هنجارهای رفتاری مناسب و مسئولانه را در به‌کارگیری فناوری و هوشمندی
را فراگرفته

و به شهروند، کارمند یا انسان دیجیتال یا کاربر تبدیل شده است.

و دیگر فضای مجازی، مجازی و انتزاعی نیست
بلکه واقعی است.

شهروند دیجیتال

دکتر مایک ریبیل، ۲۰۰۴

تغییر منبع داده

داده‌هایی که توسط انبوهی از کاربران تولید می‌شود؛
توسط محققین گردآوری می‌شود؛
تحلیل می‌شود؛

و

جامعه مجازی شناخته شده و جامعه‌شناسی صورت می‌گیرد.

چرخه تولید، گردآوری و تحلیل تکرار می‌شود.

مردم‌نگاری چیست؟

مطالعهٔ توصیفی و دقیق مردم، به خصوص در زمینه‌های فرهنگی مربوط به قومیت‌ها و گروه‌های کوچک و بزرگ مردم را مردم‌نگاری گویند که می‌تواند آشکار یا پنهانی بوده و محقق‌محور است. مردم‌نگار بدون پیش‌فرض ذهنی به پژوهش با کمک مصاحبه، مشاهده و حتی پیمایش می‌پردازد.

Netno + graphy

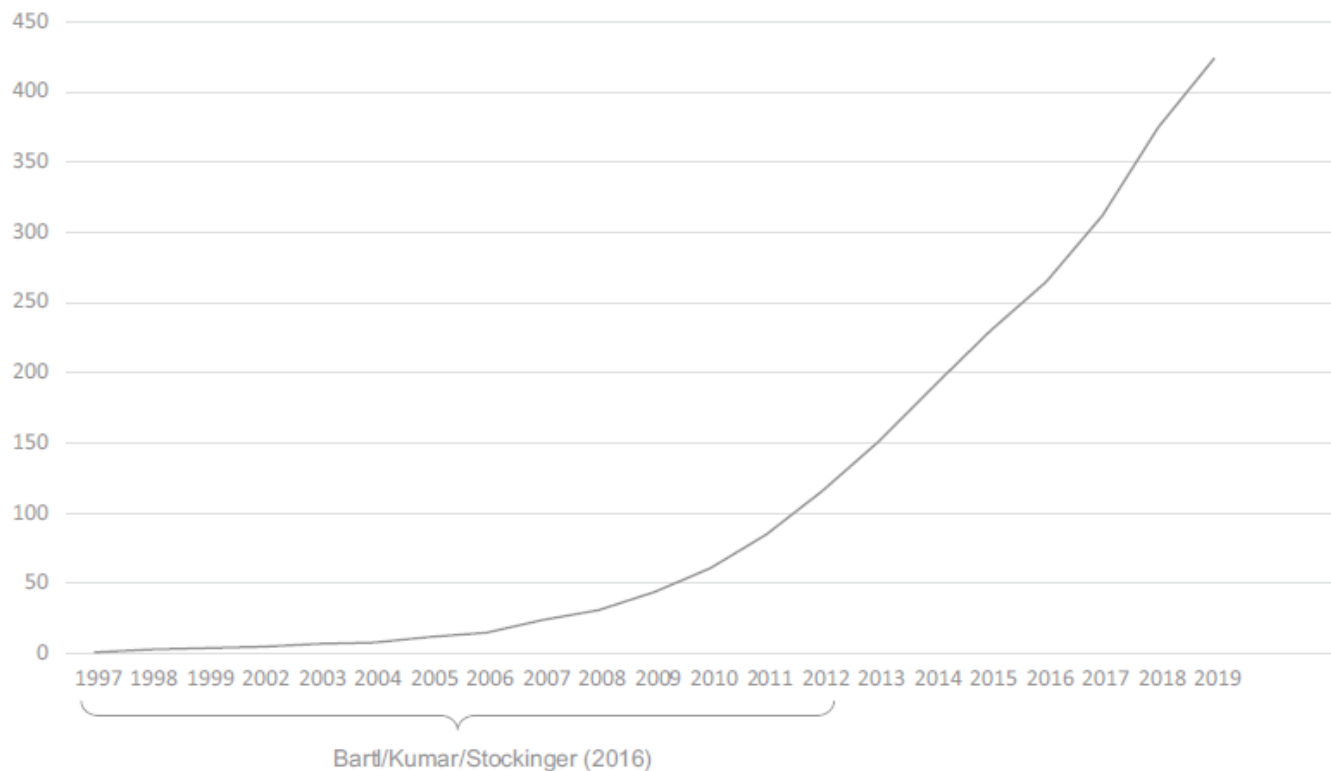
اینترنت + مردم‌نگاری

برای نیل به یک نتنوگرافی مناسب، لازم است تا جوامع آنلاینی در نظر گرفته شود که مرتبط با موضوع، دارای کاربران فعال، فضای تعاملی، پیام‌های مهم، مباحث ناهمگن و مبتنی بر داده‌های غنی باشد.

(مکنو و همکاران ، ۲۰۱۵)

وضع موجود

Number of Published Journal Articles on Netnography.

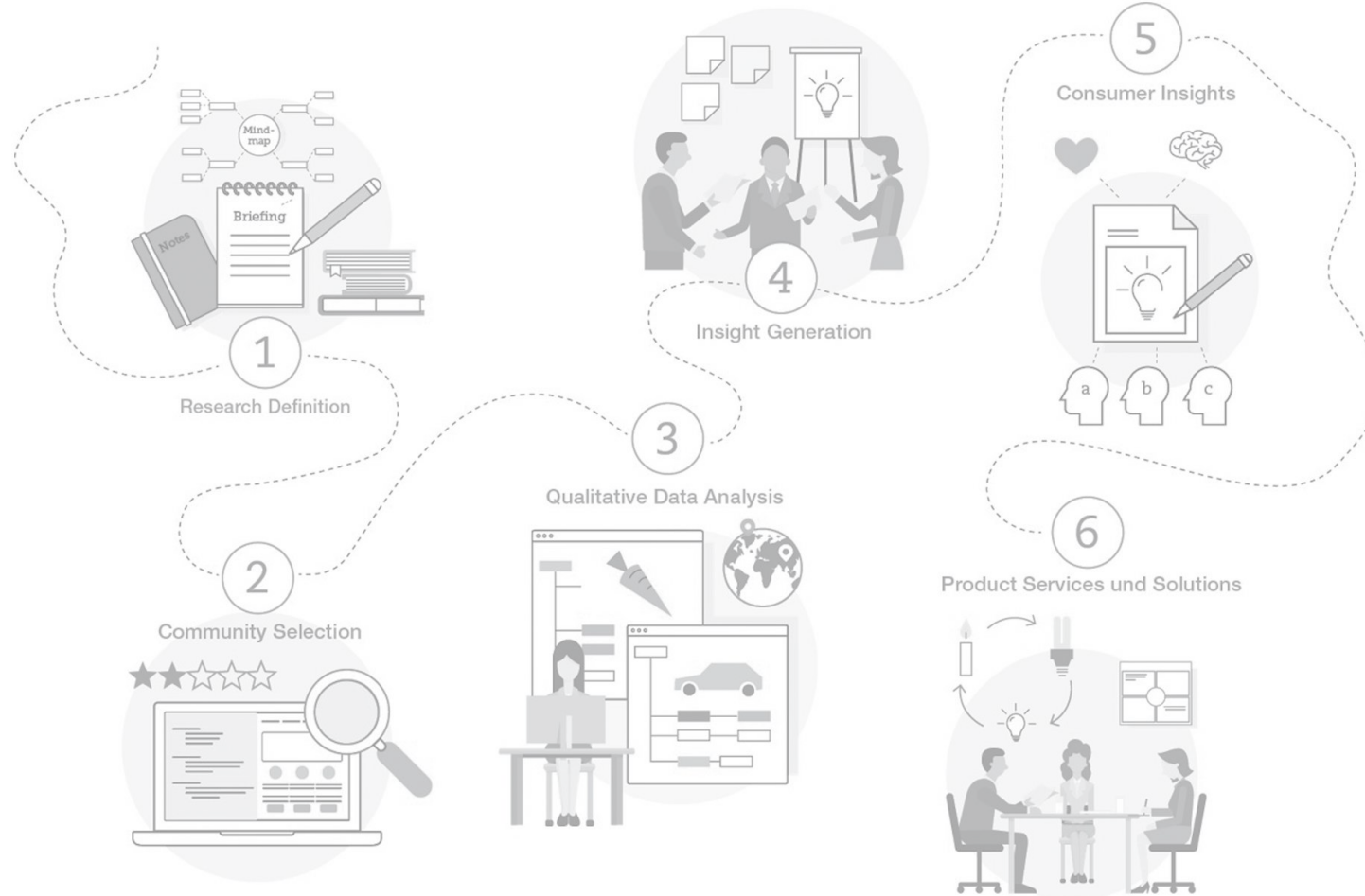
Kozinets, R. V., & Gambetti, R. (Eds.). (2020). *Netnography Unlimited: Understanding Technoculture Using Qualitative Social Media Research*. Routledge.

○ مراحل انجام ○

سجادیان و همکاران، ۱۳۹۵

مراحل انجام

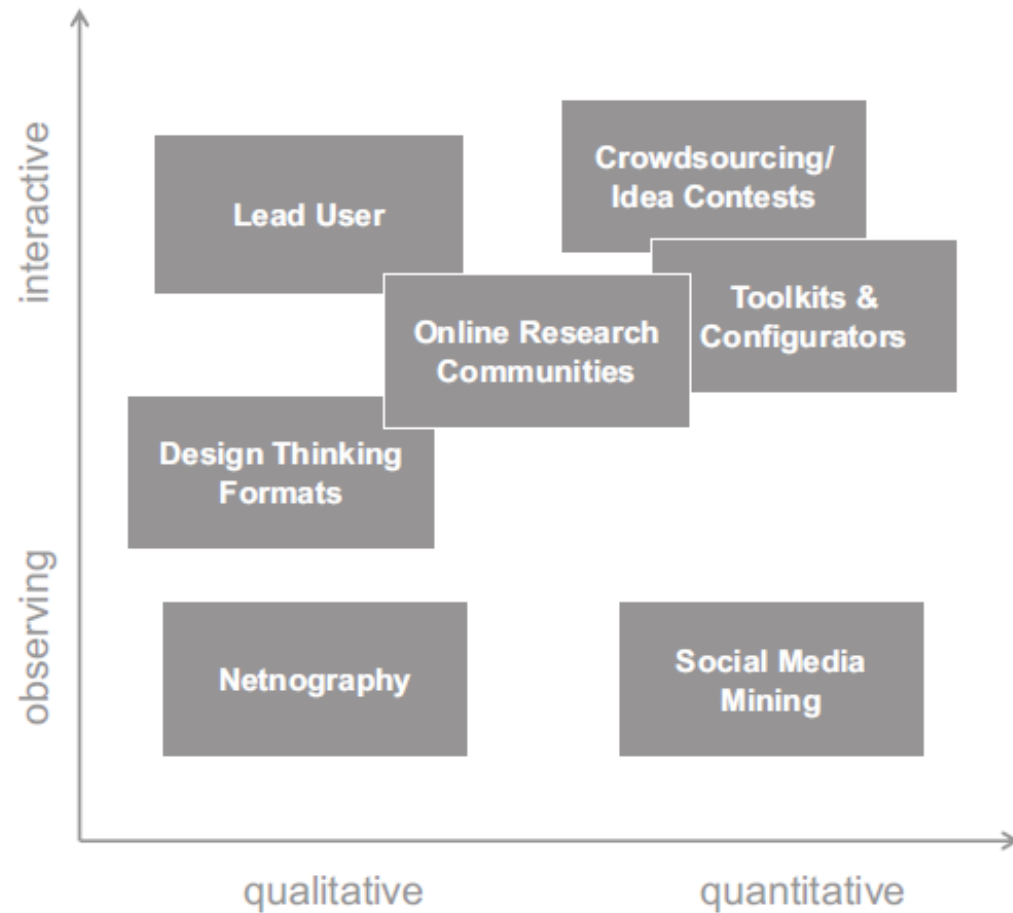

Kozinets, R. V., & Gambetti, R. (Eds.). (2020). *Netnography Unlimited: Understanding Technoculture Using Qualitative Social Media Research*. Routledge.

تکنیک گردآوری

داده‌های محدود	داده‌های کثیر
شناسایی منبع	شناسایی منابع
دریافت دستی	دریافت با ربات
مرتب‌سازی	گزینش و اصلاح
مدل‌سازی	تعریف کتابخانه
تحلیل کیفی	تحلیل کمی ساده

تکنیک گردآوری

Methodological Tool Box in New Market Research.

Bartl, M., & Casper, C. (2020). Netnography Applied: Five Key Lessons Learned from 16 Years of Field Experience. In *Netnography Unlimited* (pp. 149-171). Routledge.

تکنیک گردآوری

سایت‌ها و برنامه‌های مبتنی بر وب یا برنامه‌نویسی پایتون برای استخراج کامنت‌ها

Select output:

1 →

Link:

2 →

3 →

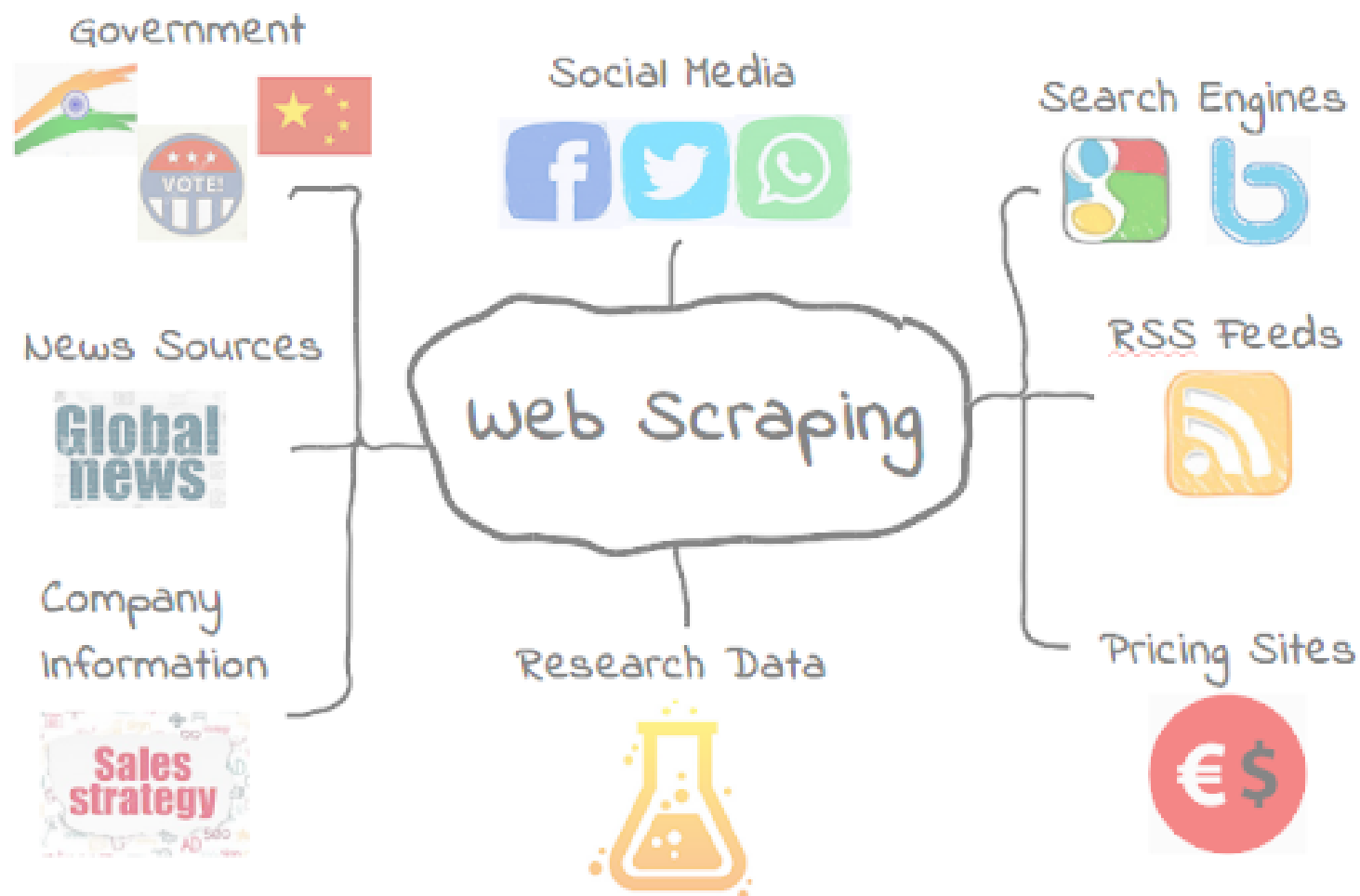
Full Name : **parla_khoy**

Owner : **parla_khoy**

Comment : **1495**

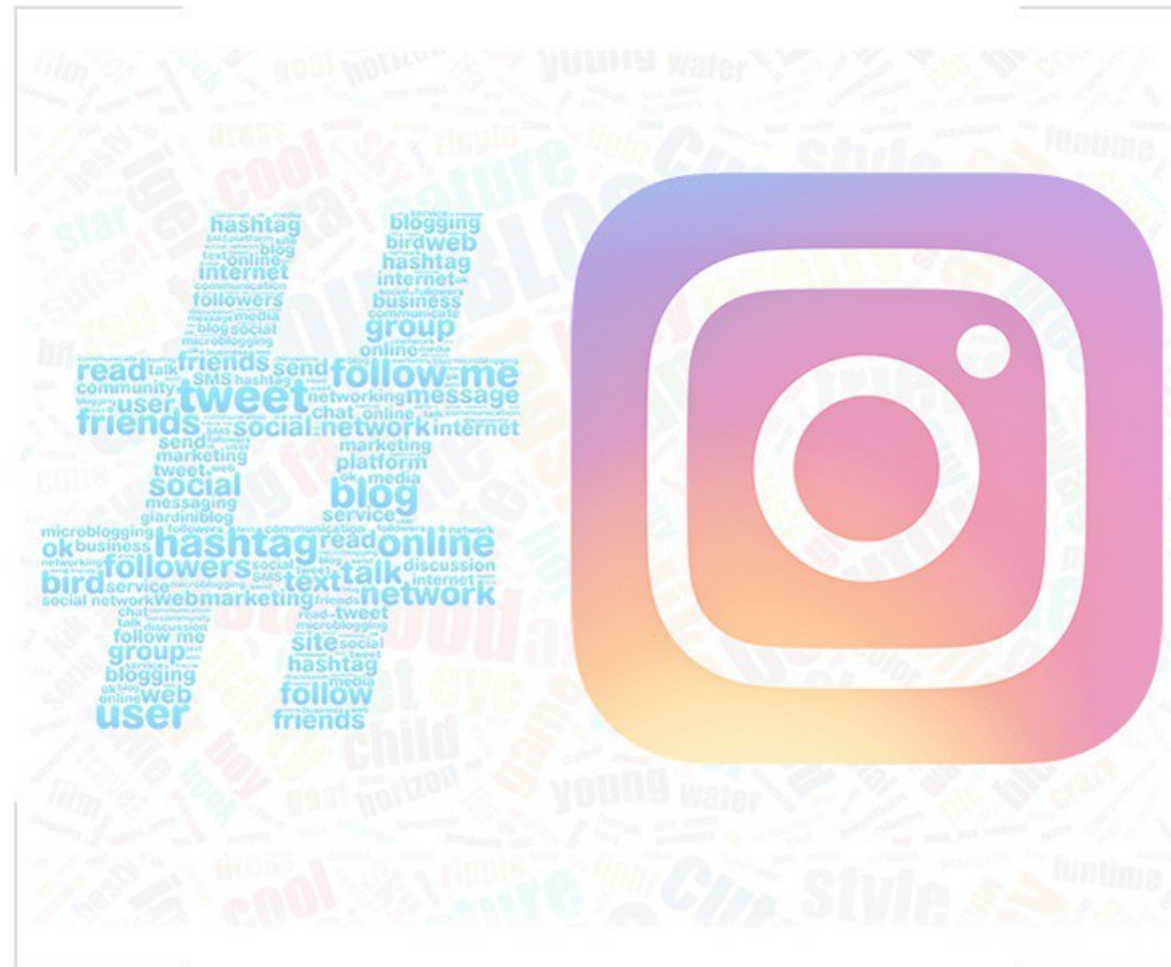
تکنیک گردآوری

تکنیک web scraping در استخراج اطلاعات سایت‌هایی مثل دیوار، دیجی کالا و ...

تکنیک گردآوری

هشتگ محور جستجوهای کلیدی در شبکه‌های اجتماعی

تجزیه و تحلیل

داده‌های محدود	داده‌های کثیر
تحلیل کیفی و سنخ‌شناسی	تحلیل کمی و توصیفی
توصیف ضخیم یافته‌ها	توصیف باریک یافته‌ها
نمونه‌گیری هدفمند	تصادفی یا عدم‌نمونه‌گیری
سنخ‌شناسی انگیزه کاربران	میزان رضایت از خدمات هتل

اعتبار و پایایی

روایی یا اعتبار

باورپذیری: بررسی جزئیات روند انجام تحقیق

اطمینان‌پذیری: حسابرسی یافته‌ها و دسترسی به داده‌های خام، خلاصه‌ها، بازسازی داده‌ها و انطباق یافته‌ها

تأییدپذیری: مشاهده نمونه‌متن‌های خام در گزارش

انتقال‌پذیری: امکان تعمیم‌دهی یافته‌ها (توصیف غنی، تحلیل میان‌موردی و رویه‌های ویژه کدگذاری)

پایایی یا قابلیت اعتماد

۱. تکرار پژوهش در نمونه‌های بیشتر

۲. ارائه مستندات (تصاویر، متن، اسکرین‌شات، مشاهدات)

۳. داده‌هایی از کاربران متنوع و مختلف

۴. بازگشت یافته‌ها به کاربران و مدیران صفحات

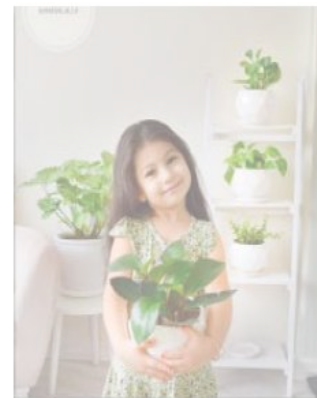
مقوله‌ها و زیرمقوله‌های استخراج‌شده از مشاهده‌ها

آداب فضای مجازی^۱	دعوا و درگیری کلامی گفتار محاوره‌ای و کوچه‌بازاری گفتار توهین‌آمیز و بی‌ادبانه ادعاهای بی‌اساس رعایت آداب
رفتارهای غیر دانشگاهی	رفتار یا واکنش نامناسب اشتراک محتوای غیرقانونی گفتار ناامیدکننده نگارش نادرست یا ناقص واژگان
پست‌های بیهوده یا غیرضروری	بحث‌های انحصاری (دونفره) بیان خاطرات و رخ داده‌های روزانه شوخی و جوک‌های ناب‌جا مخالفت با پست‌های بیهوده یا غیرضروری

نمونه‌ها

مشخصات مادران سلبریتی

ردیف	نام شخصی	نام حساب کاربری	تاریخ مورد بررسی	تعداد فالوئر	وضعیت صفحه
۱	شب‌نم شاه‌رخي	shabnamshahrokhi	۶ مرداد-۶ بهمن ۱۳۹۷	۶۵۲K	عمومی
۲	وحیده علی حسینی	Vahideh_a_h	۱۵ شهریور-۱۵ اسفند ۱۳۹۷	۴۱۴K	عمومی
۳	بنفشه م ز د	family.white.green	۲۷ شهریور-۲۷ اسفند ۱۳۹۷	۱۶۸K	عمومی
۴	مهرشاد	mommy_mehrshad	۱۱ شهریور الی ۱۱ اسفند ۱۳۹۷	۸۹/۲K	عمومی

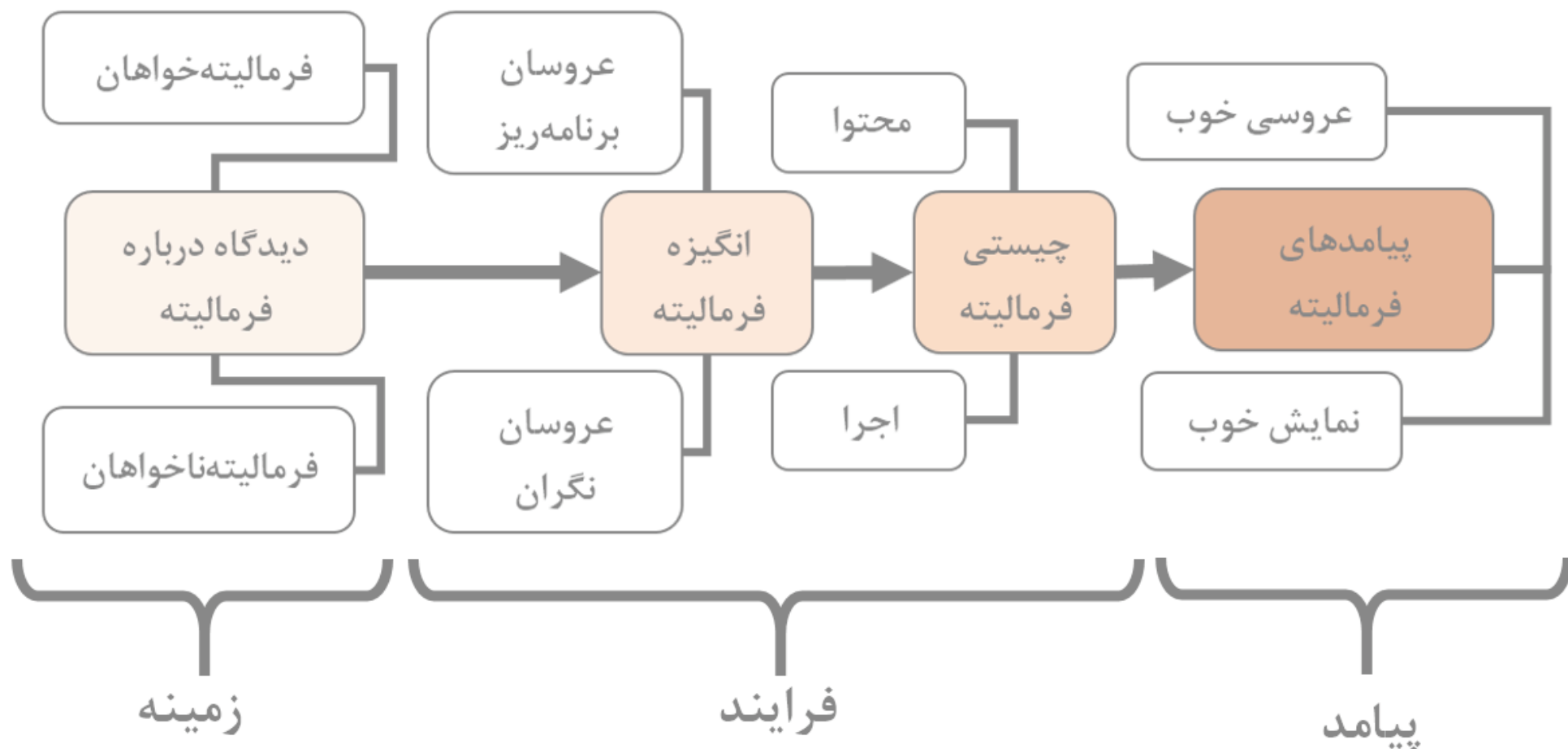
بیگوند و همکاران، ۱۴۰۰

نمونه‌ها

شناسایی خرده فرهنگ‌های نمایشی و چگونگی اشاعه هنجار در شبکه اجتماعی اینستاگرام

ردیف	خرده فرهنگ	هسته اصلی نمایشی
۱	پسران بدنساز	نمایش بدن ورزشکارانه و جذاب
۲	دختران بدن نما	نمایش جنسی بدن زنانه
۳	دختران سبک زندگی	زنان فعال و شاد بودن
۴	جنجال سازان	زنان فعال و شاد بودن
۵	سفرکننده‌ها	نمایش سفر
۶	پسران لاکچری	ثروتمند بودن
۷	واینرهای طنز	شوخی، طنز و خنداندن
۸	دختران مدل	زیبایی ظاهری و وجود تقاضا
۹	پسران مدل	نمایش زیبایی ظاهری مردانه و وجود تقاضا
۱۰	سلبریتی‌ها	مشهور بودن
۱۱	عکاسان حرفه ای	توانایی عکاسی
۱۲	کودکان لاکچری	کودکان زیبا و ثروتمند
۱۳	سلفی بگیران	نشان دادن چهره
۱۴	روحانیون فعال	مباحث دینی و فعالیت اجتماعی

نمونه‌ها

تحلیل پیام‌های کاربران (عروس) دربارهٔ مراسم عروسی (پارت یک)

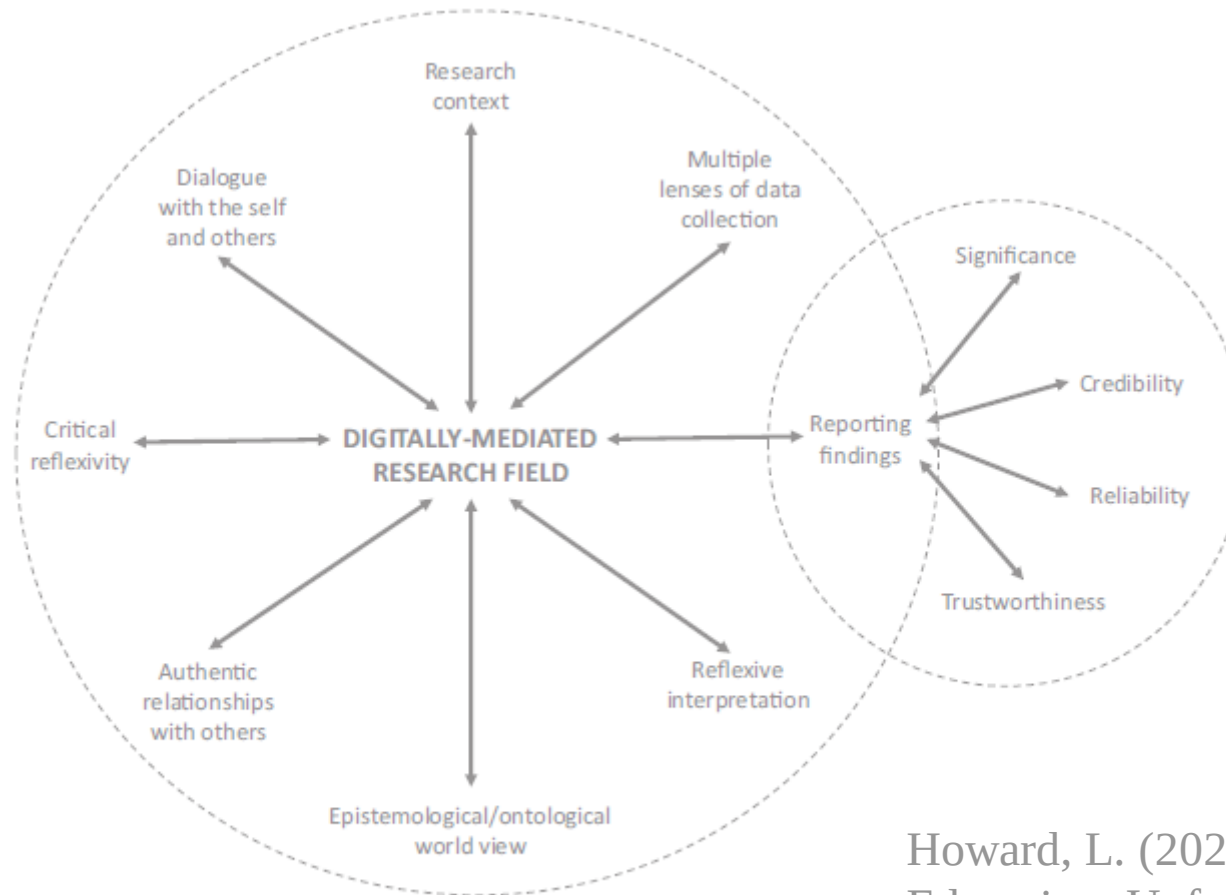
مسعودی و همکاران، ۱۳۹۷

نمونه‌ها

هویت زنان کرد در اینستاگرام

اکبرزاده و احمدی، ۱۳۹۹

The Auto-Netnography Framework.

خودننتوگرافی

Howard, L. (2020). Auto-Netnography in Education: Unfettered and Unshackled. In *Netnography Unlimited* (pp. 217-240). Routledge.

● چالش‌ها و مشکلات ●

پیام‌ها و پست‌های تبلیغاتی

چالش حجم انبوه داده‌ها

معضل کذب‌نمایی انگیزه‌ها

ضعف مهارت فناوری محققان

تغییرات سریع داده‌های اینترنتی

ضعف‌های کاربران در تولید داده

ضعف در تجزیه و تحلیل و اعتبار

پیشنهادهای علمی

موضوع کلیدی	محور اصلی
احصای مسائل اجتماعی	تحلیل پست‌های اینستاگرام
سنخ‌شناسی کاربران	تحلیل کامنت‌های اینستاگرام
سنخ‌شناسی انگیزه‌ها	تحلیل کامنت‌های محصولات و خدمات
شناسایی فرایندها و روایت‌ها	تحلیل کامنت‌های آموزشی
شناخت کمیّات سطحی	تحلیل پیام‌های توییتری
شناسایی باورها و ارزش‌ها	پست‌های فیسبوک
توسعه شایعات و رویدادها	گروه‌ها و چت‌روم‌ها
دیدگاه‌های گردشگران	کامنت‌های اخبار

پیشنهادهای علمی

طرحی برای مخاطبان کارگاه:

بنده هم می‌توانم کمک کنم.

حال به سوال اول کارگاه برگردیم ...

نتنوگرافی در:

دیجی کالا
موبایل. آی آر
سایت املاک
اینستاگرام
فیسبوک
صفحات کالای جنسی
صفحات سلبریتی‌ها

انگیزه‌ها و علل گرایش مردم به خرید گوشی‌های اپل

سنخ‌شناسی انگیزه‌های خرید خانه در ترکیه توسط شهروندان ایرانی

فرایند انتشار شایعات پیرامون روش‌های درمانی بیماری کرونا

سنخ‌شناسی دیدگاه گردشگران خارجی درباره سفر به ایران

سنخ‌شناسی انگیزه مصرف کالاها و تجهیزات جنسی توسط ایرانیان

تحلیلی بر انواع ناسزای ایرانیان به بازیگران و فوتبالیست‌ها

امیربیک، مرضیه؛ مسعودی، حمید؛ شادلو، ندا. (۱۴۰۰). *سنخ‌شناسی برساخت هویت مذهبی زنان با تاکید بر پوشش در شبکه اجتماعی اینستاگرام*. پژوهش‌نامه زنان.

شیخ، رضا؛ شامبیاتی، هانیه؛ وکیلی، گلاله (۱۳۹۶). *نتنوگرافی بر مبنای اطلاعات ناقص رویکردی جدید در تحلیل کامنت‌های کاربران اینترنتی*، فصلنامه مدیریت فناوری اطلاعات، ۹ (۳۱)، ۳۳۳-۳۵۴.

عزیزی، ایمان و خداپرست، لیلا (۱۳۹۹). *نتنوگرافی: تحول شگرف در تحقیقات بازاریابی، انتشارات راز نهران*.

غنی‌زاده، مصطفی (۱۳۹۸). *شناسایی خرده فرهنگ‌های نمایشی و چگونگی اشاعه هنجار در شبکه اجتماعی اینستاگرام*، نشریه مطالعات رسانه‌ای، ۱۴ (۴۵)، ۶۳-۸۶.

AlDajani, I. M. (2020). **Internet Communication Technology (ICT) for Reconciliation**. Springer International Publishing.

Kozinets, R. V. (2015). **Netnography: Doing ethnographic research online (redefined)**. Sage.

Kozinets, R. V., & Gambetti, R. (Eds.). (2020). **Netnography Unlimited: Understanding Technoculture Using Qualitative Social Media Research**. Routledge.

«با تشکر از توجه تان»
سالم باشید.

H M D M A S O U D I